Rakli Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

21.11.2023

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Aihe:

E 47/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission säädösehdotukset ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien terveydellisistä vaatimuksista

Tietoa Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:stä:

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry kokoaa yhteen kiinteistöalan ja rakennuttamisen vastuulliset julkisen ja yksityisen sektorin ammattimaiset toimijat, jotka kattavat asuntojen, toimitilojen ja infrastruktuurin omistajat, rakennuttajat ja käyttäjät sekä näiden ammattimaiset edustajat. Rakli jäsenineen varmistaa, että Suomessa on tilaa hyvälle elämälle. Raklin jäsenorganisaatioiden omistuksessa on noin 100 miljoonan neliön kiinteistökanta Suomessa ja Raklin jäsenet investoivat vuosittain 5–10 miljardia suomalaiseen rakennettuun ympäristöön.

Tausta

Komissio on antanut 20.10.2023 kuusi säädösehdotusta, jotka koskevat uudelleenlaaditun ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta 16 päivänä joulukuuta 2020 annetun Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Direktiivin (EU) 2020/2184 (juomavesidirektiivi) toimeenpanoa.

Komission antamissa säädösehdotuksissa säädetään ihmisten käyttöön tarkoitetun veden (talousvesi ja lämmin käyttövesi) kanssa kosketuksissa olevien materiaalien hyväksyttävyydestä vesilaitteistoissa käytettäväksi. Säädöksillä otetaan käyttöön hygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset ja EU:n vaatimustenmukaisuusjärjestelmä näille materiaaleille. Siirtymäajan jälkeen markkinoille saatettavien tuotteiden valmistuksessa voidaan käyttää ainoastaan sellaisia materiaaleja, jotka sisältyvät EU:ssa sallittujen materiaalien (positiivilistat), ja jotka on testattu ja merkitty säädösten edellyttämällä tavalla.

LAUSUNTO

Rakli kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävään asiaan.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Annankatu 24
00100 Helsinki
Rakli@Rakli.fi
www.Rakli.fi
+358 9 4767 5711
y–tunnus 1070296–2

Rakli Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

21.11.2023

Rakli pitää valtioneuvoston selvityksessä "Komission säädösehdotukset ihmisten käyttöön tarkoitetun veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien terveydellisistä vaatimuksista" esitettyjä kantoja perusteltuina ja hyvinä. Komission säädösesityksien tavoitteet ovat yleisellä tasolla kannatettavia. Suomen kannan mukaisesti suhtaudumme kuitenkin erittäin kriittisesti erityisesti yhteen komission ehdottamista täytäntöönpanosäädöksistä (Komission täytäntöönpanopäätös EU:ssa sallittujen lähtöaineiden, koostumusten ja ainesosien luetteloiden laatimisesta) ja yhteen delegoituun asetukseen (Komission delegoitu asetus juomaveden kanssa kosketuksiin joutuvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä), emmekä hyväksy niitä komission ehdottamassa muodossa. Lisäksi edelleen Suomen kannan mukaisesti suhtaudumme suurella varauksella komission täytäntöönpanopäätökseen (Komission täytäntöönpanopäätös testaus- ja hyväksymismenetelmistä aineiden, koostumusten ja ainesosien sisällyttämiseksi EU:ssa sallittujen aineiden luetteloihin). Huomautamme että pidämme valtioneuvoston selvityksessä kohdassa "taloudelliset vaikutukset" esitettyjä arvioita komission täytäntöönpanosäädösten kustannuksista suomalaisille kiinteistöille ja asumiselle jopa alakanttiin arvioituina, jos komission säädösesitykset hyväksytään nykyisen kaltaisina. Kustannukset käsittävät vain suoraan rakennusten putkistojen uusimiseen liittyvät kustannukset.

Suurin ongelma on, että komission asetusluonnoksen hyväksyttyjen metallisten materiaalien luetteloinnissa ei ole mukana Suomessa hyväksyttyjä juomavesiverkostossa hyödynnettäviä messinkiseoksia. Suomen veden laadun vuoksi kansalliset säädökset edellyttävät sinkinkadon kestävien metalliseosten käyttämistä. Juomavesiverkoston materiaaleja käsittelevässä kaikkia jäsenvaltioita koskevassa säädöksessä on varmistettava se, että jokaisessa jäsenmaassa voidaan noudattaa säädöstä ilman ristiriitaa jäsenvaltion omien säädösten kanssa. Lisäksi vapaan kilpailun periaatteiden mukaisesti tarjolla olisi oltava vaihtoehtoisia ratkaisuja sinkinkadon kestävien tuotteiden valmistamiseen. Sekä rakennusten omistajille että rakennustuotteita valmistavalle teollisuudelle on erittäin tärkeää, että kaikki jäsenvaltioiden tällä hetkellä kansallisesti hyväksytyt ja komissiolle juomavesidirektiivin mukaisesti notifioidut veden kanssa kosketuksissa olevat materiaalit otetaan komission täytäntöönpanopäätöksellä laatimiin ensimmäisiin luetteloihin (ns. positiivilistoihin).

Komission säädösehdotusten ongelmakohtien pääajatuksena on tarve rajoittaa lyijyn määrää juomavedessä. Lyijyä päätyy veteen pääosin vain vesilaitteistoissa käytettävistä materiaaleista, koska raakaveden luontaiset lyijypitoisuudet ovat vähäiset. Suomessa raakavedessä ei kuitenkaan ole mainittavaa lyijypitoisuutta, eikä lyijyä päädy veteen vesijohtoverkostosta. Silti komission ehdotuksessa rakennuksen vesilaitteistoissa käytettävistä materiaaleista veteen liukenevan lyijyn osuudeksi talousvedessä (*allokaatioprosentti*) on esitetty vain 50 %. Suomen ja Ruotsin komissiolle esittämän näkemyksen mukaan allokaatioprosentin tulisi olla 90 %, jolloin myös osa Pohjoismaissa käytettävistä messinkiseoksista pääsisi suoraan positiivilistalle.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry | Annankatu 24 00100 Helsinki | Rakli@Rakli.fi www.Rakli.fi | +358 9 4767 5711 y–tunnus 1070296–2

Valtioneuvoston selvityksen mukaisesti kannatamme toissijaisena vaihtoehtona riittävän pitkää siirtymäaikaa messinkiseoksia sisältäviä tuotteita valmistavalle teollisuudelle, jotta se ehtii kehittää ja standardisoida uusia korvaavia materiaaleja, mukauttaa tuotantoaan uusiin materiaaleihin ja saattaa ne markkinoille. Komission ehdottama siirtymäaika vuoteen 2030 ei ole riittävä. Teollisuuden näkemys on, että artiklassa 3 esitetyn siirtymäajan nyt käytössä oleville tuotteille tulisi olla vähintään vuoteen 2036, ja mikäli uusia korvaavia materiaaleja ei ole tullut markkinoille, olisi siirtymäaikaa jatkettava tilanteen mukaan. Rakli kannattaa tätä näkemystä todeten kuitenkin, että ensisijainen vaihtoehto tulee ehdottomasti olla täysin toimivien ja terveydelliset vaatimukset täyttävien materiaalien hyödyntämisen jatkaminen. Joka tapauksessa kansallisesti tällä hetkellä käytössä olevien materiaalien käyttöä pitää voida jatkaa riittävän siirtymäajan puitteissa vesilaitteistojen teknisen kestävyyden ja sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi.

Metallisten materiaalien hyväksyttävyys positiivilistoille todettaisiin EN-standardin 15664-1 mukaisesti. Valtioneuvoston E-kirjelmässä esitetyn kannan mukaisesti näemme komissiolla ei voi olla valtaa säätää siitä, että ensimmäiselle positiivilistalle otettavat materiaalit olisi pitänyt testata komission ehdottamien tulevien kriteereiden ja standardien mukaisesti, vaan ensimmäisiin luetteloihin (positiivilistalle) tulisi ottaa kaikki jäsenvaltioiden ilmoittamat kansallisilla menetelmillä hyväksytyt materiaalit.

Kommentit kohtaan "Taloudelliset vaikutukset"

Valtioneuvoston E-kirjeessä' todetaan. "*Jos sinkinkadonkestäviä materiaaleja ei voida Suomessa jatkossa käyttää vesilaitteistojen liitososissa, vesivuotovahinkojen estäminen edellyttäisi, että syöpyvät materiaalit vaihdettaisiin 3–5 vuoden välein.*" ja edelleen "*Jos kansallisesti teknisen kestävyyden takaavien materiaalien käyttö ei ole mahdollista tulevissa vesilaitteistoasennuksissa, komission ehdottamien säädösten taloudelliset kustannusvaikutukset ovat merkittävät Suomelle. Mainittujen korjausten voidaan katsoa olevan saman tyyppisiä kuin rakennuksen vesijohtojen uusiminen, koska messinkiosat ovat kiinteä osa rakennusten vesilaitteistoja, jotka sijaitsevat pääasiassa rakennusten rakenteiden sisällä. Korjaukset edellyttävät osien vaihtamisen lisäksi siten myös rakennusten rakenteiden purkamista.*" On täysin mahdoton ajatus, että kymmeniä vuosia kestämään tarkoitettuja rakennusten juomavesijärjestelmiä lähdettäisiin uusimaan 3-5 vuoden välein vain esityksessä mainittujen säädösten takia.
Esitettyjen säädösten taloudelliset vaikutukset syntyisivät E-kirjeessä mainittujen suorien korjauskustannuksien lisäksi vielä esimerkiksi mahdollisista korroosiosta aiheutuvista vesivahingoista ja vaikutuksista Suomen kiinteistösijoitusmarkkinan kansainväliseen houkuttelevuuteen ja siten rahoituksen hintaan.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry | Annankatu 24 00100 Helsinki | Rakli@Rakli.fi www.Rakli.fi | +358 9 4767 5711 y–tunnus 1070296–2

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat

21.11.2023

Huomautamme lisäksi, että E-kirjeessä mainitut säädökset eivät ole ainoita EU – säädöksiä, joilla voi olla tai tulee olemaan merkittäviä hyvin ongelmallisia negatiivisia vaikutuksia kiinteistönomistamisen ja asumisen kustannuksiin Suomessa. EU – säädöksien samoin kuin kansallisten säädösten osalta tulisi katsoa kaikkia eri hallinnonalojen säädösten kokonaisvaikutuksia kiinteistö- ja rakennusalalle sekä asumiselle. Ei pelkästään yksittäisen säädöksen vaikutuksia. Vihreän siirtymä edistämiseksi, Suomen rakennuskannan kehittämiseksi ja korjausvelan poistamiseksi olisi ehdottoman oleellista, että rakennuskantaan kohdistuvat investoinnit voitaisiin osoittaa kustannustehokkaasti tavoitteita edistäviin investointeihin ei sinkinkadon kestävien materiaalien kieltämisestä seuraaviin täysin hukkaan meneviin investointeihin.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

Mikko Somersalmi
Tekninen johtaja
+358 40 720 7645
mikko.somersalmi@rakli.fi